

Tussentijdse Managementletter 2017

Verslag voor het college van
Gedeputeerde Staten

Provincie Utrecht | 5 december 2017

Ernst & Young Accountants LLP
Wassenaarseweg 80
2596 CZ Den Haag, Netherlands
Postbus 90636
2509 LP Den Haag, Netherlands

Tel: +31 88 407 10 00
Fax: +31 88 407 41 87
ey.com

VERTROUWELIJK

Het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht
Postbus 80300
3508 TH UTRECHT

Den Haag, 5 december 2017

JSMT-AT5GW5/kvs

Tussentijdse managementletter 2017

Geacht college van Gedeputeerde Staten,

Met genoegen presenteren wij u hierbij onze managementletter 2017. Deze rapportage geeft een beeld van uw organisatie en de gerealiseerde vooruitgang ten aanzien van de kernpunten in de controle. Provinciale Staten (PS) hebben ons de opdracht verstrekt om de jaarrekening 2017 van uw provincie te controleren. Onze tussentijdse bevindingen rapporteren wij door middel van deze managementletter.

In deze rapportage beperken wij ons tot de bevindingen en mogelijke verbeterpunten in de bedrijfsvoering en processen die wij hebben onderzocht in het kader van de controle van de jaarrekening en die naar onze mening van belang zijn voor het management, Gedeputeerde Staten (GS) en PS. Dit heeft tot doel vanuit onze natuurlijke adviesfunctie een bijdrage te leveren aan het zelfcontrolerende vermogen van uw organisatie.

Wij hebben onze conceptbevindingen toegelicht en besproken met het management, de directie, de portefeuillehouder Financiën en de subcommissie.

Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. M.E. van Kimmenade RA MGA

Inhoudsopgave

Inleiding	3	Bijlagen	21
Algemeen beeld en uitkomsten op hoofdlijnen	4	▶ Verwerking wijzigingen BBV-verslaggevingsregels in het jaarverslag 2017	
Waar staat de provincie	7	▶ Ontwikkelingen Wet Normering Topinkomens	
Ons beeld van de processen	16	Totaal aantal pagina's: 27	

Inleiding

In deze managementletter informeren wij u over onze bevindingen op het gebied van uw administratieve organisatie en interne beheersing. Onze bevindingen vloeien voort uit onze gebruikelijke werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole. Deze werkzaamheden zijn gericht op het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de provincie en omvatten daarom niet alle zaken die bij een specifiek op de organisatie gericht onderzoek naar voren zouden komen.

Onze werkzaamheden zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie. Indien onze werkzaamheden aanwijzingen opleveren voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan rapporteren wij u daar direct over. Dit is tot op heden niet aan de orde geweest.

Wij volgen de wijze waarop binnen uw organisatie wordt omgegaan met punten uit eerdere managementletters. Wij stellen dergelijke punten opnieuw aan de orde indien wij van mening zijn dat nadere aandacht van Gedeputeerde Staten nog steeds op zijn plaats is.

Wij wijzen u erop dat een managementletter van nature kritisch van aard is, omdat deze zich richt op te verbeteren aspecten. Wij merken daarbij op dat de kaderstelling vanuit de controlestandaarden die wij moeten naleven scherper is geworden. Hierdoor zijn bevindingen in onze rapportage op onderdelen mogelijk scherper geformuleerd dan in voorgaande jaren het geval was.

Wij constateren dat op onderdelen van de procesbeheersing sprake is van belangrijke bevindingen en in deze rapportage hebben wij ten doel aan te geven waar actie noodzakelijk is. Bij deze bevindingen geven wij de risico's weer en doen wij aanbevelingen ter verbetering indien wij daarvoor mogelijkheden zien. Dit houdt in dat wij samen met de provincie zullen komen tot oplossingen, omdat wij in het kader van de controle achteraf door de juiste combinatie van proces- en gegevensgerichte maatregelen nog wel voldoende en geschikte controle-informatie kunnen vergaren ter onderbouwing van onze oordeelsvorming bij de jaarrekening van de provincie.

Een oorzaak voor de (nieuwe) bevindingen in 2017 is het ontbreken van een toereikend normenkader aan de voorkant. Indien gedurende een (meerjarig) proces/project of op het moment van afrekenen wordt geconstateerd dat eerder afgesproken kaders gedurende de meerjarige looptijd van het project niet meer passend zijn, dan ontbreekt het raamwerk (oftewel het normenkader) waar de provincie op kan terugvallen. Wij onderschrijven, zoals aan de commissie BEM is voorgelegd, de acties die worden ondernomen om tot een kaderstellende basis voor projecten te komen.

Een andere oorzaak voor de bevindingen komt voort uit het gegeven dat het primaire proces voor de provincie het ontwikkelen en uitvoeren van beleid is. Voortvloeiend van het beleid zijn de financiële processen. In het kader van de besturing en beheersing dient er een goed evenwicht te zijn tussen beleid en financiële processen.

Algemeen beeld en uitkomsten op hoofdlijnen

Algemeen beeld en uitkomsten op hoofdlijnen

Algemeen beeld

De provincie anticipeert actief op wijzigingen vanuit regelgeving en vanuit het perspectief van verbetering van de besturing en beheersing. Verbijzondering van de overhead en rentetoerekening zijn in de begroting 2017 verwerkt. De begroting 2017-2020 is structureel sluitend. De provincie acteert bovendien adequaat op de bevindingen van de accountant en streeft ernaar de basis voor een goede financiële en interne beheersing op orde te hebben, om verdergaande veranderingen en uitdagingen aan te kunnen. In het kader van de interne beheersing hebben in 2017 wederom opschoningsacties plaatsgehad; de provincie zit nog steeds op de koers om schoon schip te maken met tekortkomingen die in het verleden zijn ontstaan en onderkent het belang om de formele kaders voor beheershandelingen aan de voorkant uit te werken.

Ten aanzien van de bedrijfsvoering en de interne beheersing kent de provincie de komende jaren een aantal belangrijke uitdagingen:

- ▶ Aanscherping en herinrichting van de interne beheersorganisatie, waarin het realiseren van doelen centraal staat alsook het optimaliseren van de bedrijfsvoering en IT-huishouding. In 2017 zijn stappen gezet in het toekennen en gebruik van rechten en rollen binnen het geautomatiseerde systeem. Wij onderschrijven de gezette stappen. De provincie heeft nu twee keuzes:
 1. De huidige opzet en inrichting laten zoals die is en voor de risico's aanvullende (controle)werkzaamheden uitvoeren om de risico's tot een aanvaardbaar niveau terug te brengen.
 2. De huidige rollen en rechten nogmaals opschonen waardoor de risico's verder worden teruggebracht en waardoor de aanvullende (controle)werkzaamheden worden beperkt.

Wij adviseren de provincie op basis van een business case te bepalen wat de volgende stap dient te zijn ten aanzien van de beheersing binnen het financiële pakket. Wij adviseren te evalueren of het financiële pakket voldoet aan de verwachtingen/doelstellingen die aan de voorkant zijn bepaald.

Wij onderkennen de volgende uitdagingen:

- ▶ Het continu herijken van het informatiebeveiligingsbeleid naar een hoger volwassenheidsniveau op het gebied van ICT.
 - ▶ Verbeteren van bedrijfsuitvoeringsinformatie en uitvoeren van Presto II.
 - ▶ Het realiseren van de projecten Hart van de Heuvelrug en De Uithoflijn.
- Al deze uitdagingen vergen de nodige aandacht van uw organisatie.

Uitkomsten van onze controle op hoofdlijnen

Tijdens onze controle hebben wij vastgesteld dat complexe dossiers in een eerder stadium, alsmede met meer diepgang worden opgepakt. Dit zorgt voor een kwaliteitsimpuls voor deze dossiers. Wel onderkennen wij dat voor veel van de dossiers geldt dat er sprake is van reparatie achteraf omdat de afspraken/beheersing aan de voorkant onvoldoende was. Dit is geen nieuwe ontwikkeling. De provincie onderkent dat er nog steeds verrassingen vanuit het verleden zijn en dat deze bij de uitvoering van de beheershandelingen in het heden voorkomen moeten worden. Er moet wederom schoon schip gemaakt worden; in het kader van de jaarrekeningcontrole 2017 is het derhalve nodig dat de organisatie deze dossiers in beeld heeft en zichtbaar heeft vastgesteld of en zo ja welke (financiële) risico's zich voor kunnen doen en wat de impact hiervan op de jaarrekening is.

Ten aanzien van de interne beheersing van de primaire processen onderkent de provincie het belang dat de basis op orde moet zijn en de interne beheersing vanzelfsprekend en scherp moet zijn. Hier wordt nog niet aan voldaan. Naast de aan te scherpen eisen ten aanzien van IT om de rollen en rechten adequaat in te richten en de beheersing van de geautomatiseerde gegevens te waarborgen is het ook noodzakelijk om de processen vanuit de lijnorganisatie in detail en bij voorkeur uniform te beschrijven. Deze procesbeschrijvingen vormen het formele kader waarbinnen de beheershandelingen plaats dienen te vinden en zijn de basis voor de interne monitoring en de externe accountantscontrole. Dit formele kader zorgt voor eenduidig handelen voorkomt verrassingen achteraf.

Algemeen beeld en uitkomsten op hoofdlijnen

Om vanuit een formeel kader te handelen als provincie te handelen dienen de beheersingsmaatregelen aan de volgende vereisten te voldoen:

- ▶ beschrijven **waarom** de maatregel wordt verricht;
- ▶ beschrijven **wie** de maatregel verricht;
- ▶ beschrijven **wanneer** de maatregel wordt verricht.
- ▶ In de beschrijving in detail opnemen wat de werkzaamheden zijn om het geïdentificeerde risico af te dekken.
- ▶ **Overige componenten van de interne beheersomgeving** te beschrijven die relevant zijn voor de maatregel om te functioneren (zoals functiescheiding of de IT-organisatie).
- ▶ Te beschrijven met welke **bewijsstukken** de uitvoering van de maatregel kan worden aangetoond.

Op basis van de verbijzonderde interne controle hebben wij vastgesteld dat deze controles hoofdzakelijk een uitvoerend karakter hebben en nog onvoldoende bijdragen aan het doorontwikkelen van de processen. Een goed werkend instrumentarium om processen te blijven door ontwikkelen is vanuit plan-do-check-act te acteren op de bevindingen en dit proces van sturing en beheersing eveneens vanuit de 6 w-vragen in de richtten. In dit proces verdient de rolinvulling van proceseigenaren de aandacht.

Wij hebben uw interne beheersing beoordeeld vanuit de huidige gestelde eisen om tot een effectieve beheersing binnen het proces te komen. Om gebruik te kunnen maken van de beheersmaatregelen van de provincie is het belangrijk dat deze zijn ingebed in een formeel kader en dat ze voldoen aan de hiervoor benoemde vereisten. De provincie erkent daarbij dat opleiding van medewerkers een belangrijke voorwaarde is om het kwaliteitsniveau van het handelen in de organisatie te verhogen. Acties inzake kennisvergaring zijn reeds in gang gezet.

In navolgende paragrafen hebben wij de hoofdlijnen van onze bevindingen naar aanleiding van de interim controle en hebben wij de noodzakelijke acties samengevat.

Ontwikkelingen in het BBV

In 2014 is de commissie BBV begonnen met het instellen van een adviescommissie om het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) te vernieuwen. In 2016 zijn op grond hiervan al de eerste wijzigingen doorgevoerd, denk hierbij aan de verwerking en waardering van (niet) in exploitatie genomen gronden. In 2017 dient hier verder invulling aan te worden gegeven op basis van de volgende wijzigingen:

- ▶ Als bijlage moeten de programma's worden verantwoord conform de indeling van de voorgeschreven taakvelden.
- ▶ Er zijn standaard beleidsindicatoren voorgeschreven.
- ▶ Bij de jaarrekening dient een apart overzicht van de overheadkosten te worden opgenomen.
- ▶ In de jaarrekening zal inzicht in de berekening van de tarieven en heffingen moeten worden gegeven en de mate van de kostendekkendheid.
- ▶ De definitie van de verbonden partijen is verbreed en daarnaast zijn de eisen aan de toelichting toegenomen.
- ▶ Rente dient via de taakvelden te worden verantwoord zoals is opgenomen in de notitie rente.

Wij hebben vastgesteld dat de provincie op een aantal van deze wijzigingen reeds heeft geanticipeerd teneinde er voor te zorgen dat de jaarrekening in overstemming met het BBV opgesteld wordt. In de bijlage bij deze managementletter gaan wij nader in op de wijzigingen in het BBV, alsmede gaan wij in op de wijzigingen Wet Normering Topinkomens (WNT).

Waar staat de provincie

Waar staat de provincie

Update kernpunten in onze controle

Wij verrichten de controle van de jaarrekening door middel van hoofdzakelijk gegevensgerichte controle, gebaseerd op een risicoanalyse. De risicoanalyse richt zich op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat wij niet alle risico's die voor u als organisatie relevant zijn adresseren. De risicoanalyse is een iteratief proces en stellen wij gaandeweg bij indien nodig. Ditzelfde geldt voor onze kernpunten in de controle. In deze managementletter hebben wij de status en voortgang van de kernpunten uit ons auditplan weergegeven. In de navolgende paragrafen gaan wij hier nader op in.

Kernpunt	Status
Waardering en beheersing grote projecten: Uithoflijn en Hart van de Heuvelrug	
Juiste en volledige verwerking van de vennootschapsbelasting inclusief afstemming met de Belastingdienst	
Waardering en beheersing van het revolverend fonds	
Uit hoofde van de tussentijdse afsluitingen opschoning van de tussenrekeningen en daarmee afwikkeling van de oude posten	
Afwikkeling van de btw-positie oude jaren	
Wet Normering Topinkomens	
Kwaliteit van oplevering van geschikte en toereikende controle informatie voor zowel processen en posten	
Voldoen aan de vigerende (Europese) aanbestedingsregels	
Inzicht in de onderlinge transacties tussen BRU en de provincie Utrecht	
Inzicht in de verwerkingswijze van de administratieve boekingen (WBS elementen) vanuit data-analyses	

Waar staat de provincie

Update kernpunten in onze controle

Kernpunt	Status
Waardering en afwikkeling voorzieningen waaronder: ▶ Non activiteitenregeling (NAR) ▶ Pensioenen GS	
Prestatielevering inkopen	
Rechtmatigheid uitgaande subsidies	
Lopende procedures en claims	
Invoering Omgevingswet	
Verwerking en presentatie RVO-subsidie	
Beheersing van de geautomatiseerde omgeving waarbij de algemene beheersmaatregelen van de IT effectief zijn	
Instelling Audit commissie	

Waar staat de provincie

Update kernpunten in onze controle

Waardering en beheersing grote projecten

Uithoflijn

Afgelopen zomer heeft de provincie moeten besluiten de verwachte opening van de Uithof uit te stellen. Reden van het uitstel is dat het stationsgebied niet op tijd klaar is. Wij onderkennen in dit kader de volgende aandachtspunten richting de jaarrekening:

- ▶ finale afstemming met de gemeente Utrecht over de verdeling van de aanvullende kosten;
- ▶ analyse op basis van het BBV op welke wijze deze aanvullende kosten in de jaarrekening verwerkt worden;
- ▶ verkrijgen van dekking voor deze hogere uitgaven op korte termijn, alsmede lange termijn in de vorm van dekking van de kapitaallasten.

Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden hebben wij vastgesteld dat de provincie de risico's in beeld heeft en hier tijdig op acteert.

Hart van de Heuvelrug

Bij het vaststellen van de jaarrekening is het besluit genomen dat project Hart van de Heuvelrug en Vliegbasis Soesterberg één project is. De waardering van deze gebiedsontwikkeling is een belangrijk aandachtspunt in onze controle. Dit aandachtspunt komt voort uit de complexiteit van de waardering doordat de waardering wordt beïnvloed door verschillende schattingen, waaraan wij op basis van risico-overwegingen en controlevereisten vanuit de controlestandaarden meer aandacht moeten besteden.

In het kader van de controle verwachten wij van de provincie een diepgaande analyse en reviews op onder andere de volgende punten:

- ▶ Wat is er gerealiseerd gedurende het boekjaar en hoe verhoudt zich dit voor de jaarschijf ten opzichte van de GREX van vorig boekjaar.
- ▶ Wat is de invloed van afwijkingen in het boekjaar op de toekomstige jaren.
- ▶ Onderbouwing van de nog verwachte kosten op basis van afgesloten contracten, gerealiseerde prijzen, eenheidsprijzen vanuit de sector, etc.
- ▶ Verwachte verkopen afgezet tegen de marktvrage, alsmede tegen de marktbehoefte. Inzake de marktbehoefte niet alleen het aantal woningen maar ook de type woningen. Dit op basis van marktconsultatie/marktonderzoek.

Ten aanzien van het in de markt zetten van de gronden overweegt de provincie verschillende opties. Mocht voor afronding van de jaarrekeningcontrole er nog geen keuze zijn gemaakt voor de opbrengsten van de gronden, dan dient rekening te worden gehouden met verschillende opties die onderbouwd moeten worden voor de waardering.

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 zijn gemeenten en provincies vennootschapsbelasting (Vpb-)plichtig. Door de provincie Utrecht zijn drie activiteiten onderkend die mogelijk Vpb-plichtig zijn. Hart van de Heuvelrug is de activiteit welke mogelijk de grootste impact heeft op de Vpb. Ten tijde van het afwickelen van de jaarrekeningcontrole 2016 was er onvoldoende zekerheid wat het standpunt van de Belastingdienst zou zijn. Voor de jaarrekeningcontrole 2017 is het zaak dat de provincie afstemming heeft met de Belastingdienst over de fiscale waardering. Mocht dit in de tijd niet haalbaar zijn dan zal de provincie op basis van de beste inschatting het standpunt van het management in de jaarrekening moeten verwerken.

Waar staat de provincie

Update kernpunten in onze controle

Waardering revolverend fonds

In het revolverend fonds zijn door de provincie gronden en eventueel opstallen opgenomen die onder andere zijn gekocht voor het ontwikkelen van natuur, aanleg van wegen of die worden gebruikt als ruilgronden. Voor de waardering hanteert de provincie de taxatie op het moment van aanschaf van de grond/opstellen waarbij voor gronden de waarde met 5% wordt verlaagd en voor opstallen met 10% ten opzichte van de taxatie. Voor de jaarrekening zal de waarde bepaald moeten worden, rekening houdend met het verwachte doel van de gronden, op basis van vergelijkbare actuele transacties, taxaties, verzekerde waarde van de opstallen en WOZ-waarde van de opstallen. Ten aanzien van de gerealiseerde transacties moet zichtbaar worden getoetst wat het resultaat is van deze transactie en welke invloed dit resultaat heeft op de gedane schattingen

Tussentijdse afsluiting

In 2017 is de provincie gaan werken met tussentijdse afsluitingen van de administratie. Bij deze afsluitingen worden tussenrekening geanalyseerd en indien nodig opgeschoond. In het kader van onze controle hebben wij kennisgenomen van de gedane ontwikkelingen en onderstrepen wij de toegevoegde waarde van deze tussentijdse afsluiting om de interne beheersing door te ontwikkelen. Inhoudelijk zullen wij de resultaten bij onze jaarrekeningcontrole betrekken, waarbij onze verwachting is dat de tussenrekeningen zijn opgeschoond en dat de resterende bedragen zijn onderbouwd met voldoende en geschikte controledocumentatie.

Btw-posities oude jaren

Bij onze tussentijdse controle hebben wij vastgesteld dat de jaren 2013-2015 zijn afgewikkeld in lijn met de gedane aangifte. Voor het boekjaar 2016 heeft de aangifte najaar 2017 plaatsgevonden. Aandachtspunt richting de jaarrekening is vast te stellen of de vaststelling door de Belastingdienst conform de aangifte is. Indien hier afwijkingen in zitten is het zaak vast te stellen wat de impact hiervan is op de btw-positie over boekjaar 2017.

Het doen van de juiste alsmede tijdige aangiftes btw is in belangrijke mate afhankelijk van een juiste inrichting in de financiële administratie. In 2016 is gestart deze bedrijfsvoering te verbeteren wat heeft geresulteerd in werkprocessen. Punt waaraan nog wordt gewerkt is de inrichting van het proces van verlegde btw.

Wij onderschrijven de gezette stappen en adviseren voor de continue doorontwikkelingen periodiek een btw-scan/-audit uit te laten voeren. Daarnaast adviseren wij in de werkprocessen aandacht te besteden aan het onderkennen van beheersmaatregelen. Resultaat van het doorvoeren van de verbeteringen dient te zijn dat de omvang van de suppletie aangifte teruggebracht wordt.

Waar staat de provincie

Update kernpunten in onze controle

Wet Normering Topinkomens

De provincie is voldoende bekend met deze wetgeving en acteert tijdig indien non compliance van de wet dreigt. In dit kader heeft er in de zomer 2017 afstemming plaatsgevonden met WNT-experts in verband met overschrijding van de norm. Vervolgens heeft de provincie onderzocht of het mogelijk is binnen de norm te blijven.

Vanwege de complexiteit van deze regelgeving hebben wij met onze experts afgestemd dat zij deze controle vroegtijdig oppakken. Afhankelijk van de uitkomst kan overschrijding van invloed zijn op onze controleverklaring.

Kwaliteit controle-informatie

Tijdens de controle hebben wij vastgesteld dat de kwaliteit van de controle-informatie van de provincie zich positief blijft ontwikkelen. Voorbeeld hiervan is dat er nu al wordt nagedacht over de verwerkingswijze van de extra kosten van de Uithoflijn, de check dat alle SiSa-regelingen zijn opgenomen, etc. Kanttekening hierbij is en blijft dat op punten doorontwikkeling, alsmede interne controle op welke informatie wordt aangeleverd, nodig blijft. Een voorbeeld hiervan is het lijstwerk dat wij ontvangen om onze selecties te maken voor de gegevensgerichte controle.

Voldoen Europese aanbestedingsregels

Tijdens de controle hebben wij vastgesteld dat in opzet binnen het proces in voldoende mate wordt gewaarborgd dat de aanbestedingen rechtmatig plaatsvinden.

Inzake de Uithoflijn zijn de ingehuurd personeelsleden op het projectbureau door middel van een Dynamisch Aankoopsysteem (DAS) vervangen.

Bij de jaarrekeningcontrole zullen we de rechtmatigheid van deze aanbesteding controleren, alsmede evalueren of de bij de jaarrekening 2016 gerapporteerde fout volledig is geweest.

Zoals eerder benoemd valt de realisatie van de Uithoflijn hoger uit. Dit kan mogelijk ook van invloed zijn op de afgesloten contracten en de daaraan ten grondslag liggende aanbestedingen. De provincie heeft dit onderkend en toegezegd de impact op de aanbestedingen te onderzoeken.

Transacties BRU/provincie en WBS-elementen

Voor beide punten geldt dat wij vooralsnog niet over voldoende informatie beschikken om de voortgang ten aanzien hiervan te beoordelen. Wij zullen deze punten bij de jaarrekening oppakken.

Voorzieningen NAR en pensioen GS

Voor beide voorzieningen geldt dat in de organisatie tijdige actualisatie ten behoeve van de jaarrekening is gewaarborgd.

Voor de voorziening pensioen Gedeputeerde Staten hebben wij vastgesteld dat tussentijds de realisatie wordt beoordeeld. Jaareinde vindt herberekening van de benodigde voorziening plaats.

Inzake de voorziening NAR vindt geen tussentijdse analyse van de realisatie plaats. In dit kader adviseren wij voor de onttrekkingen periodiek een aansluiting te maken met de salarisadministratie.

Waar staat de provincie

Update kernpunten in onze controle

Prestatieleveringen inkopen

Binnen de provincie is nog onvoldoende vastgelegd op welke wijze de prestatielevering dient te worden vastgesteld en op welke wijze dit gedocumenteerd dient te worden. De basis om dit adequaat en uniform te kunnen borgen ligt in het opstellen van een procesbeschrijving waarin de beheersing in voldoende detail wordt beschreven.

Wij hebben vastgesteld dat de provincie een plan heeft opgesteld om dit in de organisatie in te gaan regelen zodat per 1 januari 2018 de prestatielevering in het geautomatiseerde systeem kan worden vastgelegd en van onderbouwende documentatie kan worden voorzien.

Uitgaande subsidies

In het kader van de controle op de uitgaande subsidies zijn twee verstrekte subsidies die in de afronding zitten betrokken in onze controle. Op deze twee subsidies komen wij hierna terug. Op basis van de verkregen informatie concluderen wij dat het binnen de provincie ontbreekt aan een raamwerk met kaders waarop kan worden teruggevallen. Zeker bij projecten die meerjarig zijn en waarbij afspraken worden gemaakt met meerdere partijen is het een gegeven dat gedurende de looptijd van deze projecten zich gebeurtenissen voor (kunnen) doen die aan de voorkant niet in de overeenkomst/subsidiebeschikking zijn afgedekt. Hiervoor is een kaderstellend raamwerk nodig. Daarnaast is het nodig tussentijds strakker op de beheersing/monitoring te zitten zodat ontwikkelingen tussentijds, voor afronding van het project, zijn afgestemd.

In het kader van de jaarrekeningcontrole is het noodzakelijk in beeld te brengen welke meerjarige subsidies er zijn verstrekt en of er risico's zijn die van invloed zijn op de verwerking/waardering in de jaarrekening.

een uitvoeringsovereenkomst gesloten inclusief de wijze van financiering voor de aanleg van de N-421. In april 2015 is de weg geopend en is er gestart met de financiële afwikkeling van het project waarbij de realisatie circa € 10 miljoen lager is uitgevallen dan was voorzien in de uitvoeringsovereenkomst. Over de wijze waarop de lagere realisatie verdeeld zou worden, werd door de uitvoeringsovereenkomst niet voorzien. Beide partijen, provincie en gemeente Houten, hadden een eigen interpretatie van de uitvoeringsovereenkomst. Na ambtelijk overleg vindt in 2017 bestuurlijke besluitvorming plaats over de financiële afwikkeling. Na deze besluitvorming kan het project financieel worden afgewikkeld. Aandachtspunt voor de provincie is het creëren van heldere kaders, alsmede het tijdiger bijsturen indien afwijking van de uitvoeringsovereenkomst (resultante van de aanbesteding) wordt geconstateerd.

Incubeter

Stichting Incubeter had als doel (voormalig) MBO-studenten en het bedrijfsleven samen te brengen. Om dit initiatief te stimuleren heeft de provincie een subsidie toegekend. Gedurende de looptijd heeft de provincie zelf reeds vastgesteld dat de governance niet adequaat was ingericht en is de subsidie naar beneden bijgesteld en de governance is aangepast. Het controlemechanisme binnen de provincie heeft weliswaar adequaat en signalerend gewerkt, maar dit toont aan dat het belangrijk is de kaderstelling aan de voorkant strakker in te regelen.

In zomer van 2017 heeft de stichting de eindafrekening ingediend. Deze eindafrekening betreft een financiële verantwoording met een controleverklaring met oordeelsonthouding en een rapport van feitelijke bevindingen. De reden voor de oordeelsonthouding is dat er niet voldoende en/of geschikte controle-informatie is verkregen. In het rapport van feitelijke bevindingen is hier nader op in gegaan.

Waar staat de provincie

Update kernpunten in onze controle

Op basis van het regelgevende kader is de provincie voornemens de afrekening van de subsidie ongewijzigd vast te stellen. Binnen de huidige vigerende kaders wordt hiermee rechtmatig gehandeld.

Wij willen de provincie met klem adviseren om zijn kaders op dit punt aan te scherpen en te komen tot eigen kaders voor misbruik en oneigenlijk gebruik. Daarnaast adviseren wij het subsidieproces aan te passen door aan de voorkant, bij het beschikken van de subsidie, zichtbaar vast te stellen of de governance van de subsidieontvanger toereikend is.

Procedures en claims

Tijdens de interim-controle hebben wij geen geschikte en voldoende controle-informatie ontvangen om hier een uitspraak over te kunnen doen. In het kader van de jaarrekeningcontrole zal er uitvraag worden gedaan bij de interne alsmede externe juristen van de provincie over de lopende juridische procedures en de mogelijke claims die hieruit naar voren komen en dient de provincie een inschatting te maken op welke wijze deze claims in de jaarrekening verwerkt dienen te worden. Wij merken op dat een centrale registratie van procedures en claims mist.

Invoering Omgevingswet

Vanwege het opnieuw uitstellen, eerste uitstel was van 1 januari 2018 naar 1 januari 2019, van de invoering van de Omgevingswet hebben wij tijdens de interim-controle geen aandacht besteed aan dit dossier omdat er nog geen invloed is op de jaarrekening 2017. Er is op dit moment nog geen nieuwe datum voor invoering van de Omgevingswet.

RVO-subsidie

RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) geeft centraal gelden (subsidies) uit voor projecten binnen de verschillende provincies. Aangezien het hier om middelen gaat waar de provincie recht op heeft worden deze gelden verwerkt in de jaarrekening van de provincie. De ADR (Auditdienst Rijk) voert een controle uit op de verantwoording die RVO heeft opgesteld. In het kader van de jaarrekeningcontrole onderkennen wij de volgende aandachtspunten:

- ▶ tijdige beschikking, inclusief review door de provincie, over de verantwoording inclusief controleverklaring RVO;
- ▶ de verantwoording RVO is opgesteld op basis van kasstelsel en de jaarrekening van provincie Utrecht op het stelsel van baten en lasten. In dit kader dient er een vertaling naar het stelsel van baten en lasten te worden gemaakt;
- ▶ memo waarin de verwerkingwijze wordt getoetst aan het BBV inclusief zichtbare aansluiting tussen de verantwoording RVO en de jaarrekening van de provincie.

Beheersmaatregelen van de IT

Onderdeel van beheersing van de IT is het adequaat inrichten van de rollen en rechten binnen SAP/Civision. In dit kader heeft EY driemaal onderzoek uitgevoerd naar wat de rollen en rechten zijn en waar de risico's zijn dat een rol een samenloop van bevoegdheden heeft.

Met de organisatie is in dit kader een uitgebreide rapportage besproken en is er in gegaan op de detail bevindingen. Op de volgende pagina is grafisch weergegeven wat de gerealiseerde verbeteringen zijn.

Waar staat de provincie

Update kernpunten in onze controle

Onderdeel	Oordeel 0 meting	Oordeel 1 meting	Oordeel 2 meting*
Autorisatieconcept – toewijzing kritieke functionaliteiten op gebruikersniveau			
Autorisatieconcept – toewijzing kritieke functionaliteiten op rolniveau (<u>nieuwe</u> rollen)*			
Autorisatieconcept – functiescheidingsconflicten op gebruikersniveau			
Autorisatieconcept – functiescheidingsconflicten op rolniveau (<u>nieuwe</u> rollen)*			

 Uitstekend Goed Voldoende Onvoldoende Slecht

Het is aan de provincie of de keuze wordt gemaakt dat er nog een nieuwe verbeterslag wordt doorgevoerd dan wel dat er voor wordt gekozen om de resterende risico's op een andere manier af te dekken. De provincie onderkent dat met het huidige systeem nooit een volkomen / uitstekende situatie zal worden bereikt en dat de provincie altijd aangewezen zal zijn op maatregelen, die om het systeem heen georganiseerd moeten worden.

Naast het adequaat inrichten van de rollen en rechten vragen wij de provincie als onderdeel van (verbijzonderde) interne controle derhalve de algemene beheersingsprocessen inzake de (financiële) geautomatiseerde omgevingsverwerking alsook de maatregelen er omheen te betrekken in de controle. Dit geldt voor de processen logische toegangsbeveiliging, wijzigingsbeheer en waarborging continuïteit van de gegevensverwerking.

Instelling Auditcommissie

Wij hebben vernomen dat vanuit Provinciale Staten een audit commissie wordt vormgegeven. Wij vinden het een goede ontwikkeling dat regie en tegenspraak worden georganiseerd in de vorm van een commissie die alle audits binnen de provincie coördineert (althans dat is in de basis de rol van een auditcommissie) onder leiding van een externe voorzitter.

Wij adviseren de auditcommissie zodanig vorm te geven dat deze gaat over:

- de coördinatie van (beleids)audits gericht op de adequate werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen, waaronder de naleving van wet- en regelgeving en werking van gedragscodes.
- De relatie met de externe accountant, in het bijzonder de onafhankelijkheid, de bezoldiging en de eventuele niet-controle werkzaamheden.
- De financiële informatieverschaffing en de financiering.
- De monitoring op de naleving van aanbevelingen van de interne en externe auditors en de rol & functioneren van de auditors.

Ons beeld van de processen

Ons beeld van de processen

Verdieping noodzakelijk

In onze visie dient de interne beheersing zich het komend jaar verder door te ontwikkelen. Wij zien een sterk veranderende omgeving waarbij de maatschappelijke discussies worden gevoerd over waar controletaken belegd dienen te worden en hoe deze taken eruit zien. Hierbij dient tevens een doorgroei te worden gerealiseerd naar een in control statement. Vanuit dit perspectief hebben wij in 2017 uw interne beheersing beoordeeld en constateren wij op basis van onze tussentijdse controle 2017 dat de interne beheersing in uw organisatie op onderdelen nog verder verbeterd kan worden. Belangrijkste punt is dat verrassingen worden voorkomen vanuit risicobeheersing aan de voorkant, monitoring op hoge risico's en tijdige (bij)sturing.

Hiertoe adviseren u voor de opzet van de processen de werkinstructies op detailniveau aan te vullen en in detail te beschrijven inclusief rollen, taken verantwoordelijkheden en de documentatie van alle uitgevoerde acties in het kader van de interne sturing en beheersing.

In de navolgende tekst gaan we nader in op de processen:

- ▶ Aanbestedingen
- ▶ Huren en pachten
- ▶ Betalingsverkeer
- ▶ Subsidieverstrekking
- ▶ Inkopen
- ▶ Aankoop duurzame goederen
- ▶ Personeel
- ▶ Automatisering:
 - ▶ Privacybescherming en AVG
 - ▶ IT-beheersmaatregelen
 - ▶ Cybersecurity

Verskil in procesbeschrijving

Van de Matchpoint afdeling hebben wij een gedetailleerde procesbeschrijving ontvangen, welke een adequaat beeld geeft van het wervingsproces. Andere afdelingen binnen de provincie werken met stroomschema's welke weinig specifiek zijn en geen volledig beeld geven over welke werkzaamheden worden uitgevoerd binnen een proces. Dit ziet vooral toe op specifieke beschrijvingen van controlewerkzaamheden, waar op wordt gecontroleerd, hoe wordt dit vastgelegd, wat gebeurt er als er fouten geconstateerd worden, hoe wordt dit gecommuniceerd en gecorrigeerd. Meer specifiek beschreven processen zoals beschreven bij Matchpoint dragen bij aan beter inzicht in de processen, waarbij eventuele inefficiënties zouden herkend kunnen worden en processen kunnen worden verbeterd.

Aankoop duurzame goederen

Binnen het BBV zijn de regels voor het activeren van activa in de categorie maatschappelijk nut gewijzigd. De wijziging is dat deze activa niet meer direct dan wel versneld mag worden afgeschreven. Deze aanpassingen zijn (nog) niet voor geheel 2017 verwerkt. Er wordt gewacht met verwerking totdat de interne nota investeringen wordt vastgesteld door Provinciale Staten. Hierdoor dient met terugwerkende kracht de wijziging te worden doorgevoerd. De provincie heeft in beeld gebracht welke investeringen onder de categorie maatschappelijk nut vallen. De juiste verwerking en de daaruit voortvloeiende financiële impact moet nog worden verwerkt. Aandachtspunt is dat achteraf moet worden aangetoond dat de juiste verwerkingswijze heeft plaatsgevonden. Voor de jaarrekeningcontrole adviseren wij de provincie Utrecht een position paper op te stellen waarin de uitgevoerde werkzaamheden zijn opgenomen en de impact voor de jaarrekening is opgenomen.

Ons beeld van de processen

Subsidieverstrekking

Tijdens onze controle hebben wij vastgesteld dat het proces op hoofdlijnen adequaat is ingericht. Er is sprake van functiescheiding, inhoudelijke dossiervorming en financiële, inhoudelijke en rechtmatigheidscontroles. Tevens vindt er een controle plaats bij het uitkeren van een subsidie door middel van een checklist.

Het binnen de gestelde termijnen, zoals opgenomen in de algemene subsidieverordening (ASV), afwikkelen van de aanvragen en vaststellingen is een aandachtspunt.

Wij adviseren de provincie aan te sluiten op het Rijkssubsidiekader wat betreft de reactietijd, dit creëert een ruimere doorlooptijd. Ook in het kader van de wet dwangsom is een tijdige besluitvorming van belang. Uit onze gesprekken en verkregen informatie is gebleken dat er nog geen beroep is gedaan op deze wet.

Huren en pachten

Wij erkennen ten aanzien van dit proces geen zichtbare interne beheersmaatregelen waardoor wij niet kunnen steunen op de interne beheersingsomgeving. Het tijdig factureren van de huren is een aandachtspunt voor de provincie. De werkzaamheden worden hoofdzakelijk uitgevoerd door een ingehuurd expert in verband met onvoldoende kennis binnen de provincie. Momenteel is de provincie bezig om dit proces te stroomlijnen. In opzet is een uitgebreide procesbeschrijving opgenomen zoals het proces ingericht moet worden, dit is echter nog niet uitgevoerd. De provincie heeft in concept een ISAE 3402 type 1 rapport opgesteld, deze is nog niet definitief en zal naar verwachting in 2018 uitgerold worden.

Aanbestedingen

Wij hebben vastgesteld bij het aanbestedingsproces dat functiescheiding aanwezig is. Tevens hebben we vastgesteld dat er sprake is van verschillende stappen en dossiervorming. Het ontbreekt echter aan een finale controlestap, waarbij nagegaan wordt of alle documenten correct in het dossier zijn opgenomen. Daarnaast adviseren we een duidelijke werkinstructie te formuleren, zodat uniformiteit en consistentie gewaarborgd zijn.

Betalingsverkeer

Binnen het betalingsverkeer hebben wij geconstateerd dat niet in alle gevallen uniforme en/of zichtbare controles worden uitgevoerd. Zo worden controles uitgevoerd op de wijzigingen van crediteurenstamgegevens. Echter worden deze niet zichtbaar vastgelegd. Daarnaast is de werkwijze bij het controleren van betaaladvieslijsten niet consistent en wordt onderliggende documentatie niet in alle gevallen bewaard. Wij adviseren een consistente werkwijze toe te passen en daarvan de documentatie te bewaren en vast te leggen.

Een ander aandachtspunt betreft het ontbreken van een controle op de juiste aflettering waardoor er een risico bestaat dat betalingen worden afgegrensd. Een maandelijkse aansluiting tussen de subadministratie crediteuren en de financiële administratie en een aansluiting tussen het banksaldi en de financiële administratie kan voor een groot deel dit risico ondervangen.

Ons beeld van de processen

Privacybescherming - AVG

Per 25 mei 2018 is de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Dat betekent dat er vanaf die datum dezelfde privacywetgeving geldt in de hele Europese Unie (EU). De Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) geldt dan niet meer.

Volgens de AVG, maar ook nu reeds binnen de Wbp, wordt u aangemerkt als “verantwoordelijke” voor het verwerken van persoonsgegevens. Dat betekent onder andere dat persoonsgegevens moeten worden beschermd tegen toegang door onbevoegden, verlies of vernietiging. En dat u als verantwoordelijke moet kunnen aantonen dat aan de regels wordt voldaan. De AVG beoogt transparantie waarbij de persoon van wie de gegevens verwerkt worden, hiervan op de hoogte is, hiervoor toestemming heeft gegeven en zijn rechten kent.

De persoonsgegevens moeten voor een gewettigd doel worden verzameld, mogen niet voor andere zaken gebruikt worden en mogen niet langer bewaard worden dan nodig voor het beoogde doel. Enkel de noodzakelijke gegevens die voor het beoogde doel noodzakelijk zijn, mogen verzameld worden.

Naast de aanstaande AVG bent u sinds 1 januari 2016 verplicht inbreuken op de beveiliging te melden indien die leiden tot onder andere diefstal, verlies of misbruik van de persoonsgegevens. Een vaak nog onbekend voorbeeld hierbij betreft het datalek dat organisaties moeten melden indien ze getroffen zijn door een ransomware aanval, waarbij persoonsgegevens zijn versleuteld. De Autoriteit Persoonsgegevens heeft aangegeven dat op korte termijn de eerste boetes zullen worden uitgedeeld aan organisaties die gegevens onvoldoende hebben beschermd.

Vanuit de AVG en de Meldplicht datalekken worden aan uw organisatie onder meer de volgende eisen gesteld:

- ▶ Er dient een helder, transparant en toegankelijk beleid te zijn vastgesteld ten aanzien van de verwerking van klantgegevens en de rechten van betrokkenen.
- ▶ Technische en organisatorische maatregelen dienen te zijn genomen om ervoor te zorgen dat bij de verwerking van gegevens de Verordening wordt nageleefd, wat beter bekend staat als “Privacy by design en by default”.
- ▶ U dient te beschikken over een gegevensbeschermingsbeleid waarin staat beschreven hoe wordt omgegaan met de verwerking van (persoons)gegevens, vanaf het moment van instroom tot en met de vernietiging van deze gegevens.
- ▶ U dient de noodzaak voor uw organisatie te bepalen ten aanzien van het uitvoeren van een Privacy Impact Assessment (PIA) voor het verwerken van persoonsgegevens.
- ▶ Bepaal hoe u met de risico's om wilt gaan (vermijden, mitigeren, overdragen of accepteren) en stel vast welke maatregelen per keuze nodig zijn. Zijn bijvoorbeeld met alle externe partijen, “bewerkerovereenkomsten” afgesloten.

Het niet naleven van de bepalingen van de AVG kan leiden tot een boete van maximaal € 20 miljoen of 4% van de jaarlijkse omzet, waarbij de hoogste variant geldt.

Bij onze controle hebben wij vastgesteld dat de provincie door middel van het aanstellen van een privacy coördinator stappen heeft gezet om invulling te geven aan deze gewijzigde wet- en regelgeving. Aandachtspunt is om te komen tot eigen beleid, welke periodiek wordt geactualiseerd alsmede beleid dat bekend is binnen de organisatie zodat er tijdig geschakeld kan worden met de juiste personen zodat de procedures die zijn afgesproken in werking gesteld kunnen worden.

Ons beeld van de processen

IT-beheersmaatregelen

Wij hebben tijdens onze controle tekortkomingen geconstateerd ten aanzien van de financiële IT-beheerprocessen logische toegangsbeveiliging en wijzigingenbeheer. Impact van de geconstateerde tekortkomingen is dat voor de jaarrekeningcontrole niet zonder meer kunnen steunen op de betrouwbare werking van controlemaatregelen binnen de applicaties en rapportages uit deze applicaties. Om de betrouwbaarheid van de rapportages vast te stellen zijn aanvullende controlewerkzaamheden noodzakelijk.

Cybersecurity

De verdere digitalisering van de wereld leidt tot kansen, maar introduceert ook nieuwe risico's en kwetsbaarheden. Misbruik van deze kwetsbaarheden door middel van cybercrime neemt toe en neemt steeds grotere vormen aan, dus ook in de accountantscontrole is dit een belangrijk aandachtspunt.

Door de geconstateerde tekortkomingen in de IT-beheersmaatregelen wordt het risico op succesvolle cyberaanvallen vergroot. Immers zijn de IT-beheersmaatregelen zijn onlosmakelijk verbonden aan de beheersing van IT-risico's en daarmee ook de cyberrisico's. Verbetering van de algemene IT-beheersmaatregelen is dan ook noodzakelijk.

Bijlagen

Bijlage - Verwerking wijzigingen BBV-verslaggevingsregels in het jaarverslag 2017

Jaarverslag

De in 2015 gepubliceerde wetswijziging aangaande vernieuwing van het BBV resulteert in aanvullende wijzigingen met ingang van het jaarverslag 2017. Onderstaand is een overzicht opgenomen van de belangrijkste wijzigingen die vanaf 2017 van kracht worden.

Jaarverslag

- ▶ Binnen de programmaverantwoording dienen de bij ministeriële regeling voorgeschreven beleidsindicatoren te worden opgenomen, wij verwijzen hiervoor naar: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-16004.html>. Voor de provincies zijn deze nog niet gepubliceerd.
- ▶ De programmaverantwoording dient naast de verantwoording over de realisatie van de programma's en de overzichten van de algemene dekkingsmiddelen ook een verantwoording van de kosten van overhead te bevatten. Dit is een nieuwe aanvullende bijlage die moet worden opgenomen.
- ▶ Binnen de paragraaf lokale heffingen dient u inzicht te geven in de berekening van de tarieven van heffingen en de mate van kostendekkendheid. In de jaarrekening 2016 is in de paragraaf provinciale belastingen en heffingen hier invulling aan gegeven.
- ▶ Binnen de paragraaf financiering dient u inzicht te geven in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte. Ten aanzien van de eerste drie punten adviseren wij u aan te sluiten op het renteschema, zoals opgenomen in de notitie rente. Gezien het feit dat de provincie geen gelden heeft aangetrokken is de impact van de wijziging beperkt.
- ▶ Binnen de paragraaf verbonden partijen dient u de lijst van verbonden partijen op te delen in:
 - ▶ gemeenschappelijke regelingen
 - ▶ vennootschappen en coöperaties
 - ▶ stichtingen en verenigingen
 - ▶ overige verbonden partijen
- ▶ Tevens dienen per verbonden partij de eventuele risico's voor de financiële positie van de provincie, toegelicht te worden. Tot slot adviseren wij u om, naar aanleiding van de notitie verbonden partijen, na te gaan of er bij uw provincie sprake is van verbonden partijen waarbij u een bestuurlijk belang heeft en sprake is van een structurele bekostiging vanuit de provincie. In dergelijke gevallen adviseert de commissie de betreffende verbonden partij, ondanks dat hier formeel juridisch geen sprake van is, wel op te nemen in de paragraaf.

Bijlage - Verwerking wijzigingen BBV-verslaggevingsregels in het jaarverslag 2017

Jaarverslag (vervolg)

Jaarrekening

De impact van wijziging in de verbonden partijen is de belangrijkste omdat dit er toe leidt dat de provincie er voor dient te zorgen tijdig over de juiste informatie te beschikken. Dit vergt een afstemming met de verbonden partijen alsmede intern de discipline te sturen op het tijdig ontvangen van de juiste informatie.

Jaarrekening

- ▶ Aan de jaarrekening dient een bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld toegevoegd te worden. Voor de voorgeschreven taakvelden verwijzen wij naar <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2016-20622.html>.
- ▶ Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening dient de gerealiseerde kosten van de overhead te bevatten. De gerealiseerde kosten van de overhead dienen te voldoen aan de voorwaarden zoals de commissie BBV stelt in haar notitie Overhead.

Bovenstaande punten zijn een aanvulling op de jaarrekening en zullen in 2017 voor de eerste maal worden opgenomen. Wij adviseren u zodra de taakvelden bekend zijn vast te stellen of de benodigde informatie vanuit het financiële systeem verkregen kan worden.

- ▶ Voor de categorie "Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut" vervalt de keuzemogelijkheid tot het wel of niet activeren. Deze investeringen dienen met ingang van 2017 geactiveerd te worden. Tevens is het niet langer toegestaan om reserves direct hierop in mindering te brengen of versneld af te schrijven. Dit is nog wel toegestaan op investeringen van voor 1 januari 2017. Uit de jaarrekening dient te blijken op welke wijze de categorie "Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut" worden gewaardeerd en welke afschrijvingstermijnen gehanteerd worden. De provincie heeft de activa waarop dit betrekking heeft in beeld gebracht en maakt nu de financiële vertaling van deze impact. Eerder in deze managementletter hebben wij hier uitgebreider bij stil gestaan.
- ▶ Bijdragen van derden aan materiële vaste activa moeten met ingang van 1 januari 2017 in mindering gebracht worden op de boekwaarde van het actief. Dit was tot 2017 een keuzemogelijkheid.

Wij vragen bij het opstellen van het jaarverslag 2017 uw aandacht voor een juiste en volledige verwerking van de wijzigingen in de BBV-verslaggevingsregels.

Bijlage - Ontwikkelingen Wet Normering Topinkomens

Ontwikkelingen Evaluatiewet

Ontwikkelingen Evaluatiewet

Op 1 juli 2017 is de Evaluatiewet WNT in werking getreden waarmee diverse onderdelen van de WNT zijn of worden gewijzigd. In het navolgende zullen wij kort de belangrijkste wijzigingen behandelen die terugwerken tot 1 januari 2017, per 1 juli 2017 in werking zijn getreden en per 1 januari 2018 in werking zullen treden.

Wijzigingen per 1 januari 2017

- ▶ Het algehele verbod op het uitbetalen van variabele beloningen vervalt. Variabele beloningen zijn slechts toegestaan voor zover zij niet leiden tot het individueel bezoldigingsmaximum.
- ▶ Ontslaguitkeringen die worden uitbetaald aan topfunctionarissen en eenduidig dwingend voortvloeien uit een (gewone) cao, collectieve regeling gesloten met werknemersverenigingen (zoals een sociaal plan) worden niet genormeerd, mits de topfunctionaris geen invloed heeft op de regeling, de cao niet alleen van toepassing is omdat deze in de arbeidsovereenkomst van toepassing is verklaard, de regeling niet enkel betrekking heeft op topfunctionarissen en de cao niet alleen van toepassing is op topfunctionarissen.
- ▶ De bezoldiging die wordt uitgekeerd gedurende een periode van non-activiteit kwalificeert niet meer als een beëindigingsvergoeding indien deze is gebaseerd op een algemene bepaling van een (gewone) cao of collectieve regeling gesloten met werknemersverenigingen (zoals een sociaal plan), de cao niet alleen van toepassing is omdat deze in de arbeidsovereenkomst van toepassing is verklaard, de regeling niet enkel betrekking heeft op topfunctionarissen, de cao niet alleen van toepassing is op topfunctionarissen, of de wet.
- ▶ De digitale meldingsplicht voor de WNT bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is komen te vervallen.

Wijzigingen per 1 juli 2017

- ▶ De topfunctionaris is vanaf 1 januari van het jaar t+1 een wettelijke rente (minimaal 4%) verschuldigd aan de instelling over een onverschuldigde betaling uit jaar t die niet is terugbetaald voor 1 juli van het jaar t+1.

Bijlage - Ontwikkelingen Wet Normering Topinkomens

Ontwikkelingen Evaluatiewet
(vervolg)

Controleprotocol

Wijzigingen per 1 januari 2018

- ▶ Het begrip gewezen topfunctionaris verdwijnt uit de WNT. Op topfunctionarissen (aanstelling vanaf 1 juli 2017), die hun functie meer dan twaalf maanden hebben vervuld bij de instelling en daarna een andere functie gaan vervullen bij de instelling, blijven de WNT-normeringen nog vier jaar van toepassing. Het vorenstaande geldt dus niet voor topfunctionarissen die voor 1 juli 2017 zijn aangesteld (tenzij na 1 juli 2017 een verlenging van het dienstverband plaatsvindt) of topfunctionarissen die de functie als topfunctionaris minder dan twaalf maanden hebben vervuld.
- ▶ Indien een topfunctionaris bij meerdere WNT-plichtige instellingen een topfunctie vervult (ook indien de instellingen niet gelieerd zijn aan elkaar), moet de ontvangen bezoldiging bij elkaar worden opgeteld om aan de norm te worden getoetst. Dit geldt niet voor toezichthoudende topfunctionarissen.
- ▶ Dubbele verantwoording van topfunctionarissen op grond van BW en WNT vervalft.
- ▶ De WNT-verantwoording dient ten minste zeven jaar op de internetsite van de instelling te kunnen worden geraadpleegd.

Controleprotocol

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties werkt momenteel aan de actualisatie van het controle voor de accountantscontrole op de naleving van de Wet Normering Topinkomens (WNT) en de daarop rustende bepalingen met betrekking tot het verantwoordingsjaar 2017. Het controleprotocol wordt grondig herzien, waarbij de controle deels gebaseerd wordt op risicoanalyse en de aard en reikwijdte van de door de accountant te verrichten werkzaamheden nader zijn geconcretiseerd en gespecificeerd.

Zo is in het conceptcontroleprotocol duidelijk uiteengezet welke basiswerkzaamheden de accountant verricht bij de controle op de naleving van de WNT en van welke aannames de accountant daarbij mag uitgaan. Indien de accountant risico's constateert tijdens de controle of signalen krijgt uit hoofde van de controle is de accountant verplicht aanvullende werkzaamheden te verrichten.

Bijlage - Ontwikkelingen Wet Normering Topinkomens

Controleprotocol (vervolg)

Hierbij kan onder meer gedacht worden aan:

- ▶ wijzigingen in top van de gemeente/gemeenschappelijk regeling/provinciestructuur en/of (tijdelijk) vacatures topfuncties;
- ▶ bezoldiging van de topfunctionarissen nagenoeg gelijk of hoger dan het individuele geldende bezoldigingsmaximum;
- ▶ beëindigingsuitkering aan de topfunctionaris nagenoeg gelijk of hoger dan het geldende maximum;
- ▶ controlecorrecties voorgaand(e) jaren;
- ▶ situatie waarin de instelling niet beschikt over een goede administratieve gemeente/gemeenschappelijk regeling/provincie/interne beheersing in het kader van de verantwoordelijkheid van de instelling voor de naleving van de WNT. Hierbij kan gedacht worden aan:
 - ▶ ontbreken van (zichtbare) interne controle op de naleving van de WNT bij het opstellen of aanpassen van arbeidsovereenkomsten, vaststellingsovereenkomsten of contracten met de topfunctionarissen;
 - ▶ ontbreken van (zichtbare) interne controle op de naleving van de WNT bij het opstellen of aanpassen van afspraken over ontslagvergoedingen;
 - ▶ ontbreken van jaarlijks (zichtbare) interne controle inclusief onderliggende werkzaamheden en gehanteerde brondocumentatie in hoeverre de werkelijke bezoldiging/ ontslagvergoeding per topfunctionaris in overeenstemming is met:
 1. de overeengekomen afspraken
 2. de van toepassing zijnde WNT-normen
- ▶ ontbreken van een overzicht per topfunctionaris met alle betalingen aan en ontvangsten van die topfunctionaris gedurende het kalenderjaar (zowel vanuit salarisadministratie als daarbuiten (de financiële administratie)).

Tevens is in het controleprotocol de materialiteitstabel aangepast. De in het protocol genoemde materialiteit geldt voor de accountant voor diens risicobeoordeling en evaluatie van bevindingen op grond van dit controleprotocol. Het is dus niet toegestaan om de materialiteit te gebruiken als acceptabele foutmarge door de instelling voor het opstellen van de WNT-verantwoording.

Bijlage - Ontwikkelingen Wet Normering Topinkomens

Controleprotocol (vervolg)

De aanpassing heeft met name effect op de eventuele omvang van aanvullende werkzaamheden van de accountant in de gevallen dat de feitelijke bezoldiging van de topfunctionaris verder onder het toepasselijk bezoldigingsmaximum ligt. In dit geval leidt dit tot een vermindering van de controlelast. Indien de bezoldiging van topfunctionarissen in de buurt van het toepasselijk bezoldigingsmaximum of hoger is, blijft de situatie nagenoeg ongewijzigd.

Afsluitend wijzigen de procedures voor fouterstel. Het ontbreken van een WNT-verantwoording, het abusievelijk niet opnemen van een topfunctionaris in de verantwoording, het missen van een onverschuldigde betaling of een substantieel verschil tussen de gerapporteerde en de daadwerkelijke bezoldiging zijn en blijven aanleiding voor fouterstel. In andere gevallen is in het vervolg geen fouterstel nodig. Dit zal worden vastgelegd in de Uitvoeringsregeling WNT.

De impact op de provincie van de wijzigingen in de WNT is beperkt aangezien er binnen de provincie twee functionarissen zijn welke onder de WNT vallen, welke beide in loondienst zijn van de provincie. Belangrijkst aandachtspunt, zoals eerder in de managementletter opgenomen, is het tijdig toetsen of er binnen de norm wordt gebleven. De provincie heeft dit in beeld en heeft hier tijdig op geacteerd.